

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Čtenářské a pisatelské dílny pro 1. stupeň ZŠ

tradiční
modelový ŠVP

2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět	Čtenářské a pisatelské dílny
Využití vzdělávací obory	Předmět z disponibilních hodin navazuje na OVU společného základu, nenaplnuje je, ale rozšiřuje a prohlubuje.
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé Společnost pro všechny Udržitelné prostředí
Klíčové kompetence (KK)	— k učení — komunikační — osobnostní a sociální — k občanství a udržitelnosti — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — kulturní — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská

Informace o pojetí předmětu	Cílem předmětu je hlouběji rozvíjet dovednosti čtení a psaní, které si žáci osvojují a upevňují v českém jazyce a literatuře. Podporována je radost ze čtení, fantazie a kritické myšlení. Hodnocení probíhá formou sebehodnocení s využitím čtenářského a pisatelského portfolia žáka.
Informace o obsahu předmětu	Žáci mají příležitost číst texty dle vlastní volby a věnovat se kreativnímu psaní. Staví na základech čtenářské a pisatelské gramotnosti, rozvíjené napříč všemi předměty.
Časová dotace	1 + 1 + 1 + 1 + 1
Organizace výuky předmětu	Předmět je realizován jednou týdně od 1. do 5. ročníku.
Podmínky pro výuku předmětu	Uspořádání prostoru by mělo žákům umožňovat, aby si našli klidné a pro ně vyhovující místo na čtení, prostor ke sdílení např. v kruhu a ke skupinové práci. Pro psaní je nezbytné sezení u stolu umožňující správné držení těla a psacího náčiní.

Vzdělávací strategie

Vyučovací předmět	Čtenářské a pisatelské dílny
Využité vzdělávací obory	Předmět z disponibilních hodin navazuje na OVU společného základu, nenaplnuje je, ale rozšiřuje a prohlubuje.
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé Společnost pro všechny Udržitelné prostředí
Klíčové kompetence (KK)	— k učení — komunikační — osobnostní a sociální — k občanství a udržitelnosti — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — kulturní — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská

Klíčové kompetence rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

KKU	Klíčová kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> — plánujeme na sebe navazující vyučovací bloky směřující k dlouhodobějším cílům — vytváříme kritéria pro hodnocení společně se žáky — nastavujeme přiměřené vzdělávací cíle pro každého žáka — necháváme žáky samostatně objevovat, co se učí — využíváme čtenářská a pisatelská portfolia pro sledování a hodnocení pokroku žáků — vedeme žáky k sebehodnocení — vytváříme bezpečný prostor pro práci s chybou — průběžně se žáky reflektujeme, co zvládli, podle toho měníme dlouhodobé cíle učení — vedeme žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení — aktivitu žáků podporujeme prostorem pro jejich dotazy, podporujeme jejich zvědavost
KKK	Klíčová kompetence komunikační	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky a pocity na dané téma — pravidelně organizujeme aktivity, ve kterých žáci prezentují před celou třídou své nápady a výsledky skupinových činností — poskytujeme modelovou konstruktivní zpětnou vazbu a zároveň povzbuzujeme žáky k reflexi vlastní práce nebo práce spolužáků — při podpoře a hodnocení vyjadřování žáků se orientujeme zejména na jejich schopnost sdílet vlastní myšlenky, méně už na výstižnost a vytříbenost projevu — zařazujeme také krátké autentické texty a jiná jazyková či obrazná sdělení (obrázky, ilustrace, fotografie, mapy, videa apod.) — hovoříme s žáky o jejich porozumění jazykovým či obrazným sdělením, diskutujeme s nimi o jejich možných významech

		<ul style="list-style-type: none"> — vedeme žáky k volbě mezi různě vhodnými receptivními strategiemi (např. mezi rozlišením podstatných a okrajových informací v textu, mezi snahou pochopit celkovou situaci a najít odpověď na konkrétní otázku ve zvukové nahrávce či videu) — pomáháme žákům vybrat vhodnou strategii a zpětně s nimi tento proces reflektujeme
KOS	Klíčová kompetence osobnostní a sociální	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme prostředí, kde se žáci cítí bezpečně, můžou sdílet své zkušenosti, mají na práci adekvátní čas — vytváříme situace, při nichž se žáci mohou aktivně podílet na svém vlastním učení a rozhodování — efektivně využíváme různé možnosti přizpůsobení prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek v závislosti na zvolených cílech — vedeme žáky k výběru takových textů, jejichž prostřednictvím mají příležitost poznávat sami sebe a rozvíjet sebeuvědomění — vedeme žáky k výběru takových textů a témat, které jim umožní lépe porozumět emocím ve vztahu k různým tématům — vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali emoce a potřeby sebe sama i druhých
KOB	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků — prostřednictvím vhodných textů vytváříme prostor pro diskuse žáků o spravedlnosti, svobodě a odpovědnosti — prostřednictvím vhodných textů navozujeme situace umožňující porozumět potřebám, postojům a zájmům druhých
KPP	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	<ul style="list-style-type: none"> — podporujeme nepřímé učení prostřednictvím tvůrčího čtení a psaní — podporujeme žáky při objevování jejich tvůrčího potenciálu
KRP	Klíčová kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> — dáváme žákům podněty k rozlišování mezi tím, co je faktické tvrzení, hypotéza a prostý názor, a to v jednoduchém textu (dětská knížka, pojednání v dětském časopise, pohádkový příběh, encyklopedie) — dáváme žákům podněty k rozpoznávání odborných výrazů užitých v jednoduchém textu — zaměřujeme se na to, aby žáci v různých typech textů správně určovali jejich mluvčí — podporujeme žáky v systematické pozornosti k autorství čteného textu
KKT	Klíčová kompetence kulturní	<ul style="list-style-type: none"> — organizujeme návštěvy místní knihovny, abychom žákům umožnili přímý kontakt s kulturními pracovníky — diskutujeme se žáky o tom, jak digitální média ovlivňují dostupnost a úroveň literárního umění — používáme literární díla, abychom představili žákům různé umělecké projevy pořádáme pro žáky autorská čtení — poskytujeme žákům prostor k psaní vlastních textů (básní, příběhů, dialogů), ve kterých mohou sdílet své myšlenky, pocity a prožitky
KDI	Klíčová kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> — při vytváření a sdílení digitálního obsahu vedeme žáky k uvědomování si vlastních autorských práv a k respektu k autorským právům ostatních — zařazujeme do výuky takové aktivity, ve kterých žáci vyjadřují své představy za pomoci digitálních technologií — vedeme žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v konkrétních výukových situacích

Základní gramotnosti rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

ZGC	Základní gramotnost čtenářská a pisatelská	<ul style="list-style-type: none"> — umožňujeme žákům, aby při psaní vyjadřovali vlastní zkušenosti, prožitky, pocity — umožňujeme žákům vlastní výběr knih, podporujeme je v hledání nových zdrojů četby — podporujeme žáky, aby se při psaní pouštěli do témat, které zatím nevyzkoušeli necháváme žáky, aby se při vlastním psaní inspirovali svou četbou — ukazujeme žákům různé čtenářské strategie podporující porozumění čtenému a necháváme je reflektovat, jak jim jednotlivé strategie pomáhají a vyhovují — umožňujeme žákům, aby využívali psaní pro porozumění sobě samému — vedeme žáky k posouzení jak autor působí na čtenáře výběrem typu texty a použitím některých stavebních prvků (např. členění do odstavců nebo kapitol, zvýraznění některých pasáží, verš, rým, sloka, použití odborných nebo básnických výrazů, obrázků nebo schéma) — poskytujeme žákům prostor, aby se při psaní rozhodli, jaký typ textu zvolí (např. báseň, naučný text, příběh, deníkový zápisek) a jak použijí některé stavební prvky (např. nadpis, obrádek, verše), aby zapůsobili na čtenáře — vedeme žáky k tomu, aby si vedli své čtenářské a pisatelské portfolio
ZGM	Základní gramotnost logicko-matematická	x

Tradiční modelový ŠVP / Čtenářské a pisatelské dílny pro 1. stupeň

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0

- Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.

Národní pedagogický institut
České republiky
Praha, leden 2025
www.npi.cz